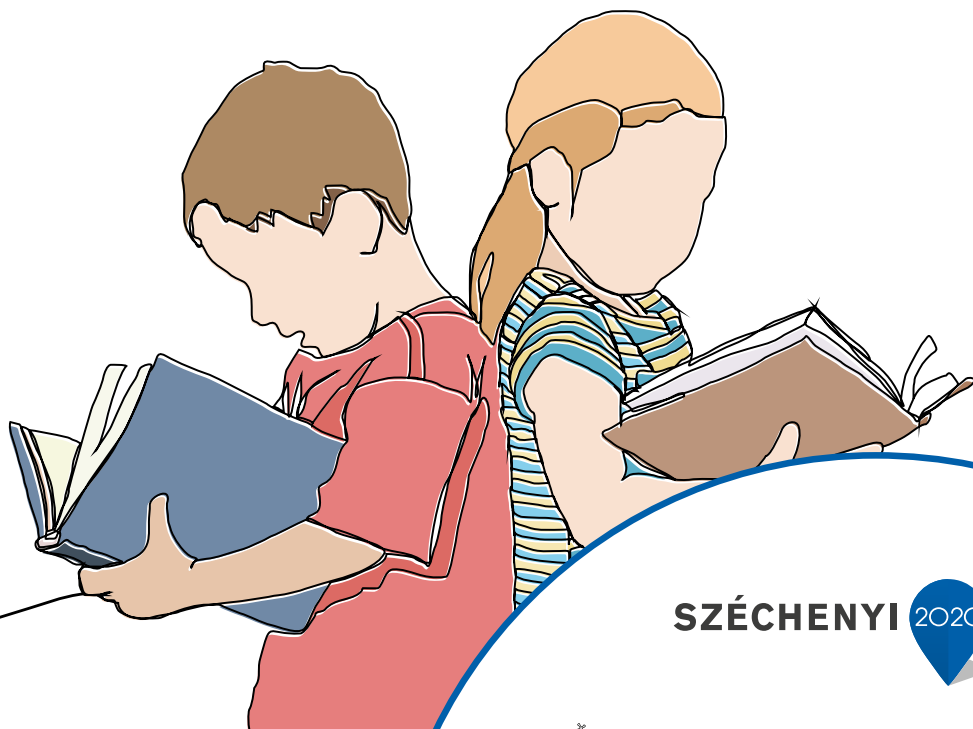

**JNSZ Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
Megyei Szakértői Bizottsága**

SZÓLJON SZÉPEN...!

NYELVI KÉPESSÉGET, OLVASÁS- ÉS ÍRÁSKÉSZÜLTSEGET
FEJLESZTŐ MUNKAFÜZET

SZÉCHENYI 2020

EFOP-3.1.6-16-2017-00026

„HINNED KELL, HOGY A VILÁG TEVELED IS ÉKES”
A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK
ÉS TANULÓK MINŐSÉGI ELLÁTÁSA
A SZOLNOKI TANKERÜLETI KÖZPONTBAN

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Készült az
EFOP-3.1.6-16-2017-00026 „Hinned kell, hogy a világ Teveled is ékes”
kiemelt figyelmet igénylő gyermekek és tanulók minőségi ellátása
a Szolnoki Tankerületi Központban
projekt keretében.

Projektvezető:
dr. Torda Ágnes

Szakmai vezető:
Szabó Győzőné

Szerző:
Burai Zsuzsanna
szakvizsgázott gyógypedagógus, oligofrénpedagógia-logopédia szakos tanár
Gácsi Margit
gyógypedagógus, értelmileg akadályozottak pedagógiája, tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány
Kovácsné Bögödi Beáta
szakvizsgázott gyógypedagógus, oligofrénpedagógia-logopédia szakos tanár
Nagyné Zolnai Gabriella
szakvizsgázott gyógypedagógus, oligofrénpedagógia-logopédia szakos tanár
Pappné Szabó Gabriella
szakvizsgázott gyógypedagógus, logopédia szakos tanár
Pergéné Deli Katalin
szakvizsgázott gyógypedagógus, oligofrénpedagógia-logopédia szakos tanár
Szaskóné Gala Katalin
gyógypedagógus, logopédia szakirány

A rajzokat Rédei Etelka készítette

Lektor:
Jenei Andrea
logopédus

ISBN: 978-615-81318-6-5

Kiadó: Szolnoki Tankerületi Központ
Felelős kiadó: Szutorisz-Szügyi Csongor tankerületi igazgató

Nyomdai előkészítés: Flaccus Kiadó Kft.
Nyomdai és kötetészeti munkálatok: Fotogruppe Kiadó Kft., Szolnok, 2020
Felelős vezető: Kardos Tamás, ügyvezető

Tartalom

I.	A receptív-expresszív nyelvi képességek fonológiai szintű fejlesztése	5
II.	A receptív és expresszív nyelvi képességek morfológiai szintű fejlesztése	21
III.	A receptív- és expresszív nyelvi képességek szintaktikai szintű fejlesztése	26
IV.	A rövid távú verbális emlékezet fejlesztése	27
V.	Az olvasás- és íráskészség szintjének elmaradása esetén fejlesztendő területek	28

**Kiadványunkat gyógypedagógusoknak,
továbbá nyelv- és beszédfejlesztő pedagógusoknak ajánljuk.**

I. A receptív-expresszív nyelvi képességek fonológiai szintű fejlesztése

1. Izolált hangok észlelése *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

A gyerekek kis képes tárcsát, vagy ujjbábót kapnak, mely egy adott hangnak felel meg (pl. „k”- kakas, „s” vonat, „sz” kígyó stb.)

Instrukció: – Emeld a tárcsádat (bábodat), ha a szóban, amit mondok, szerepel az a hang, amelyiknek a képét tartod!

Szavakban ejtett hangok észlelése (az előzőnél nehezebb feladat)

Instrukció: – Koppints, tapsolj, ha hallod az előre megbeszélt hangot a szóban, amit mondok!

2. Hangok oppozícióban *(Ajánlott 5;6 éves kortól)*

Instrukció: – Mutasd a képet, aminek a nevét mondom!

Szavak: toboz-doboz, kör-tör, szál-sál

(Lehet célirányosan hosszú-rövid, zöngés-zöngétlen párokat is oppozícióba tenni.)

3. Hangok helye a szavakban *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Instrukció: – Hol hallod az adott hangot? A szó elején, szó közben vagy a szó végén?

Szavak: **s**ír, va**s**al, **á**s; csel, ács, pacs**i**

4. Jól mondom vagy rosszul mondom? *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Instrukció: – Döntsd el, hogy jó vagy rossz, amit hallasz! (Kiteszünk egy képet a gyermek elé.)

Képek: sárga, répa, dob, véd

Szavak: sárga-szárga, lépa-répa, tob-dob, véd-féd,

5. Szókezdő beszédhang leválasztása *(Ajánlott 6;0 éves kortól)*

Instrukció: – Válasszuk le a szó első hangját! Mi maradt?

Szavak: már, tör, rég, kér, vár, adó, kapa, tolt

6. Szólánc játék *(Ajánlott 6;0 éves kortól)*

Instrukció: – Folytasd úgy a szóláncot, hogy a kimondott szó utolsó hangja a következő szó első hangja legyen! Pl. egér - répa - asztal - levegő - őr - ruha - alma - ablak - kávé - érem

7. Azonos főfogalom alá tartozó szavak gyűjtése adott hanggal

(Ajánlott 5;0 éves kortól)

Instrukció: – Gyűjts, olyan gyümölcsneveket, melyekben szerepel a „sz” hang! (szilva, szőlő, piszke, ananász, szeder, szamóca)

8. Hangcsere *(Ajánlott 6;0 éves kortól)*

Instrukció: – Cserélj ki egy hangot úgy, hogy értelmes maradjon a szó! pl.: kor - sor - por - tor - tár - tér - túr - szúr - szűr - szár - szőr - bőr - bor

9. Csak magánhangzókkal mondjuk a szavakat *(Ajánlott 6;0 éves kortól)*

Instrukció: – Beszéljünk robotnyelven! – Mondjuk el a keresztneveinket robot nyelven!

Kati: a-i, Ildikó: i-i-ó, Gábor: á-o, Kevin: e-i

Szavak:

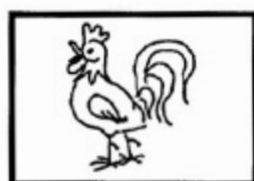
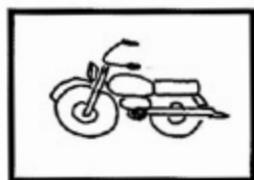
R hangra: répa: é-a, retek: e-e, bosó: o-ó, petrezselyem: e-e – e-e, kapor: a-o

L hangra: elefánt: e-e-á, lajhár: a-á, gazella: a-e-a, csikóhal: i-ó-a

Metafonológiai képesség fejlesztése (adott hang megkeresése)

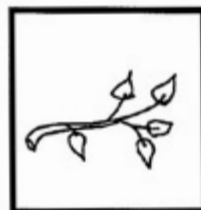
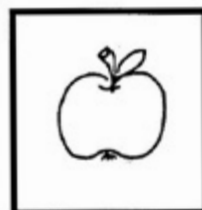
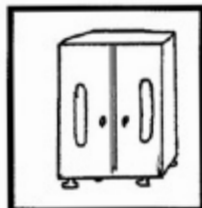
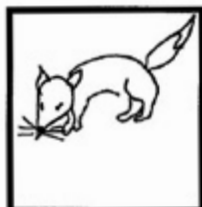
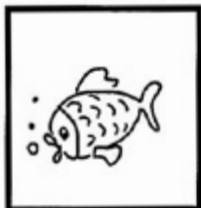
(Ajánlott 5;6 éves kortól)

Instrukció: – A középső oszlopban lévő képek elvesztették egyik hangjukat. Segíts nekik megtalálni!

Fonológiai tudatosság fejlesztése (szó-szóhoz rendelése)*(Ajánlott 5;6 éves kortól)*

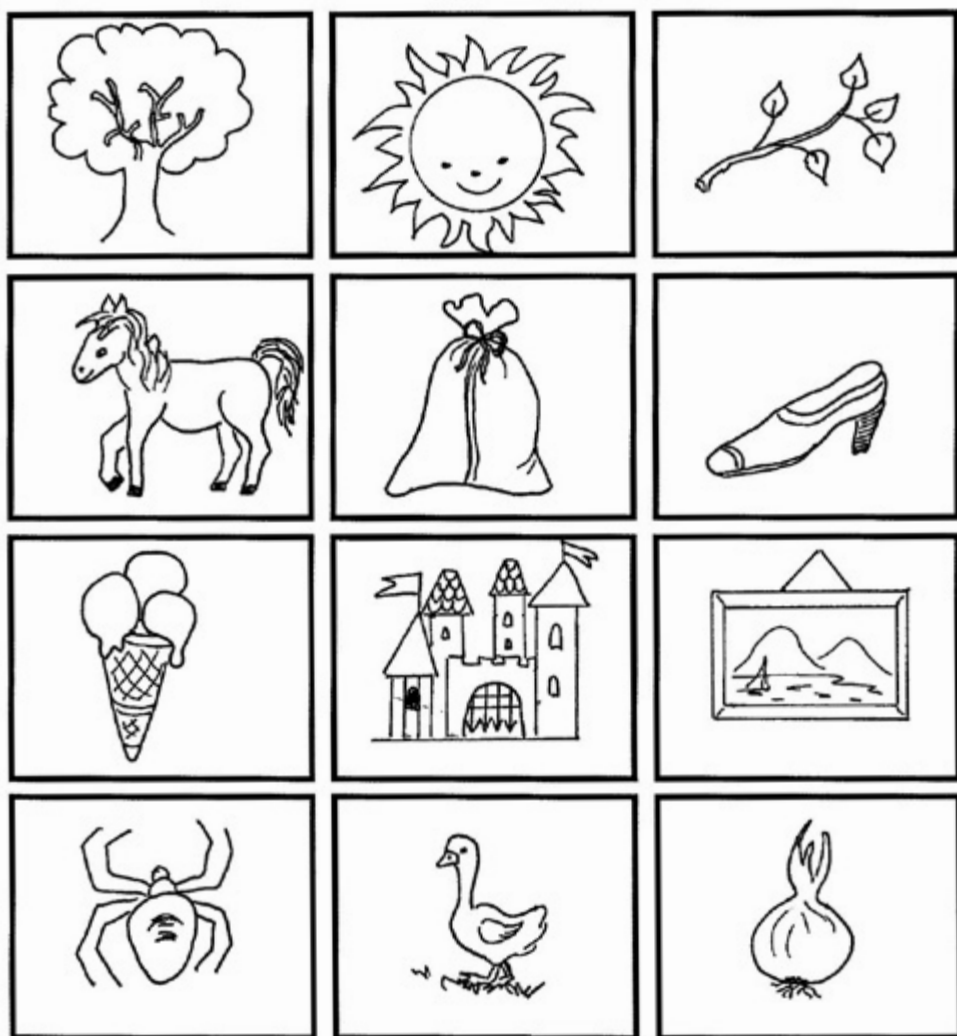
Instrukció: – A lámpa szó ugyanúgy kezdődik, mint a hal?

Metafonológiai képesség fejlesztése (hangszekvencia-változtatás)

(Ajánlott 5;6 éves kortól)

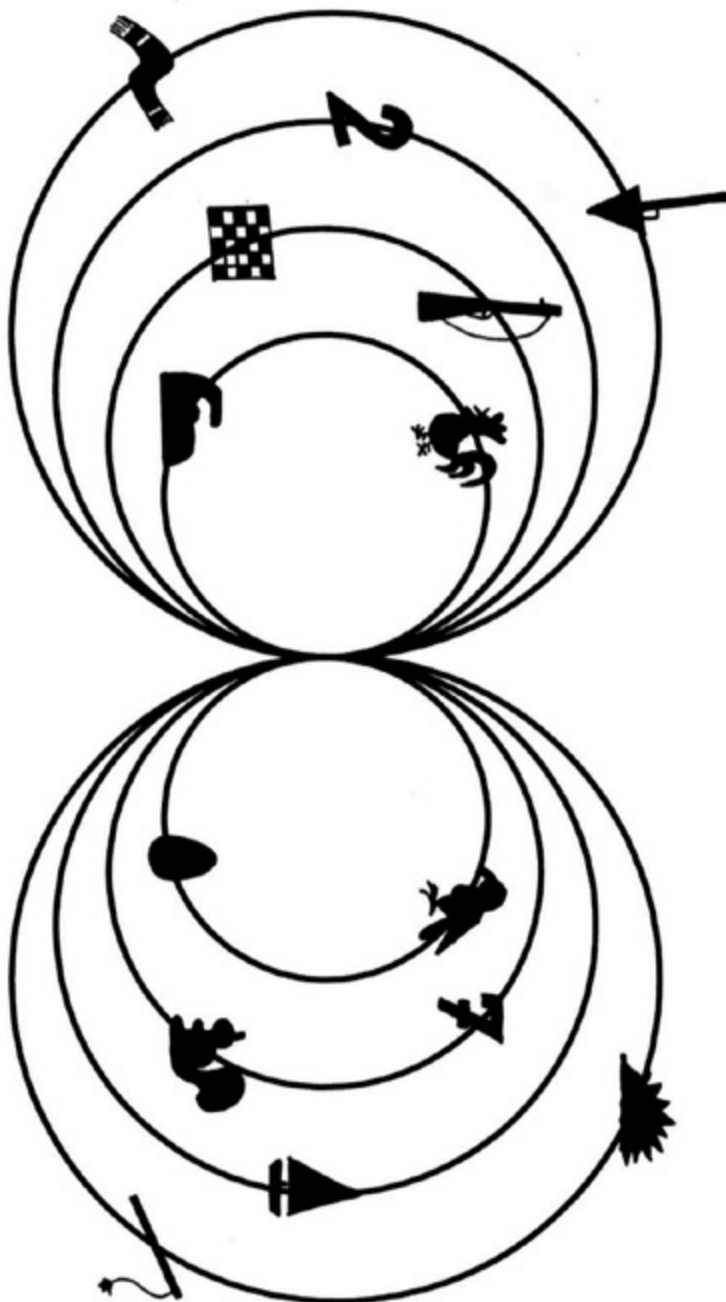
Instrukció: – A képek nevét visszafelé mondom. Találjátok ki, hogy melyik képre gondoltok! Pl.: af, pan stb. (A feladat elég nehéz, meg kell, hogy előzze a hangszintézis, hanganalízis.)

Cselekvés + beszéd integrációja. S hang automatizálása

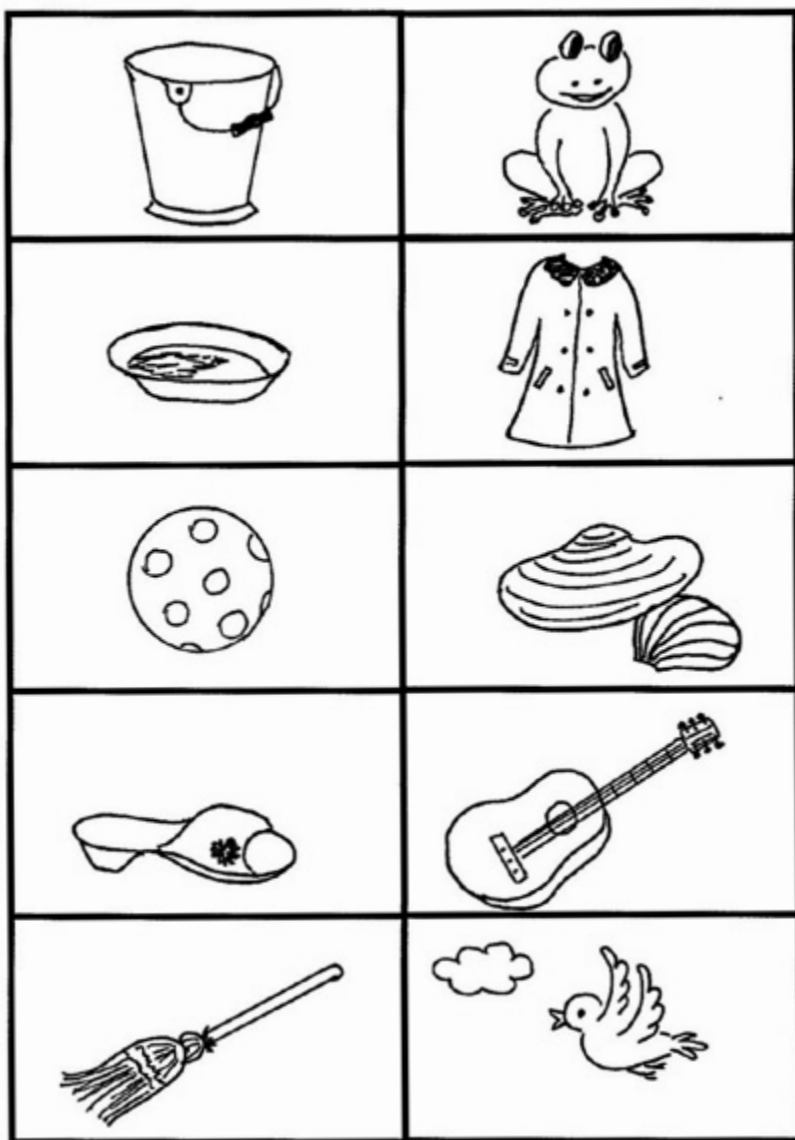
(Ajánlott 5;0 éves kortól)

Instrukció: – Vezesd az ujjad a vonalon. A kisebbik kőrből indulj a nagyobb felé! Az útvonalon haladva, nevezd meg minek az árnyképét látod! Haladhatsz „lusta nyolcasként” is!

Metafonológiai képességek fejlesztése (szótagszintézis, szótagcsere)*(Ajánlott 5;6 éves kortól)*

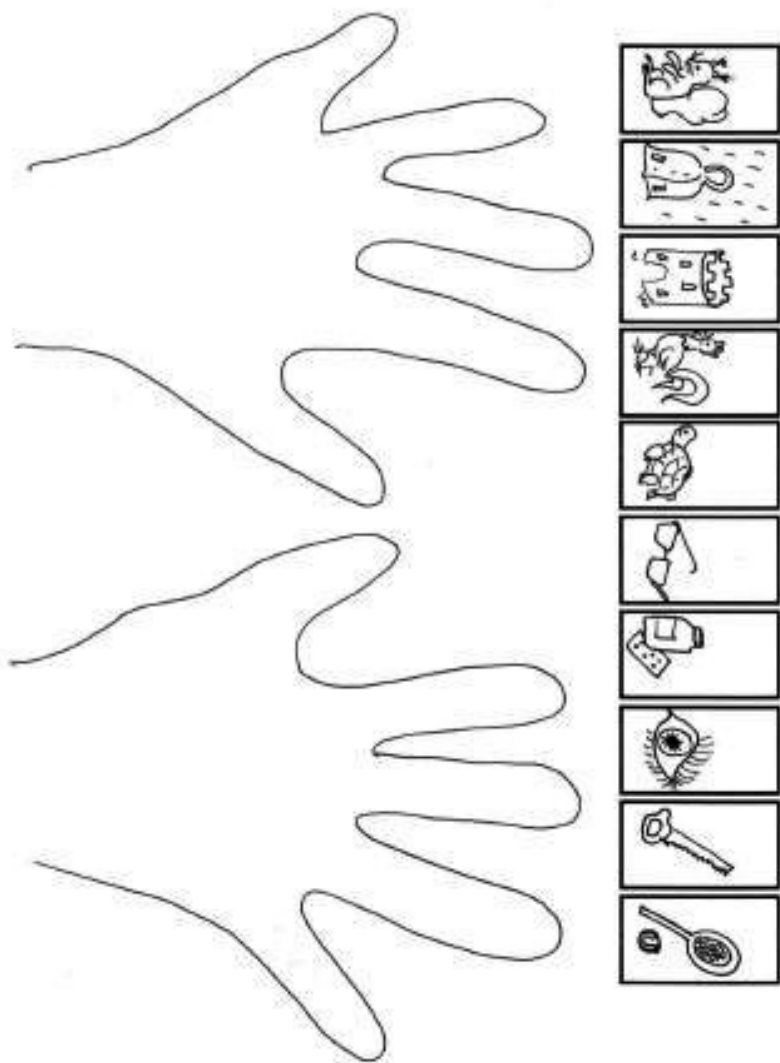
1. Instrukció: – Tapsoljuk le a kép nevét! – Fülelj, melyik nevét hallod?
2. Instrukció: – Most „visszafelé” tapsolok! „vö-dör – dör-vö” -Találd ki, melyiknek mondom a nevét!

Ujjismeret megszilárdítása s- sz hangok szenzoros és motoros differenciálásával (Ajánlott 5;6 éves kortól)

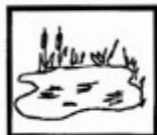
Instrukció: – Vágd ki a képeket! – Nevezd meg!

- Tedd a teknőst a bal mutatóujjad alá!
- Tedd a szemüveget a bal középső ujjad alá!
- Emlékszel, mi van a mutatóujjad alatt? - Ha kimondod a nevét a vonat vagy a kigyó hangját hallod benne? - Mondj ezzel a szóval egy mondatot!

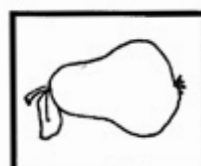
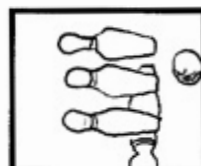
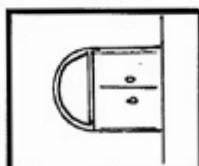
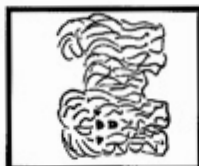
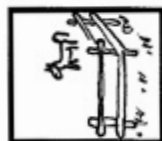
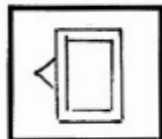
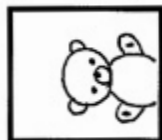
**Metafonológiai képesség fejlesztése szólánc játékkal (Utolsó hang le-
választása)** (Ajánlott 5;6 éves kortól)

Instrukció: – Vágd ki a nyolc képet! – Keverd össze! – Keresd meg az egy csillaggal jelöltet, az lesz az első kép. – Amilyen hanggal végződik az első képed, a következő kép olyan hanggal kezdődjön! – Ha jól csináltad, az utolsó képeden két csillag jelet találsz! – Ha tetszett, vágd ki a következő sorozatokat is!

**Metafonológiai tudatosság fejlesztése (utolsó hangcsoport/szótag le-
választással) (Ajánlott 5;6 éves kortól)**

Instrukció: – Vágd ki a nyolc képet! – Keverd össze! – Keresd meg az egy csillaggal jelöltet, az lesz az első kép! – Amilyen hangokkal végződik az első képed, a következő kép olyan hangokkal kezdődjön! – Ha jól csináltad, az utolsó képeden két csillag jelet találsz! – Ha tetszett, vágd ki a következő sorozatokat is!

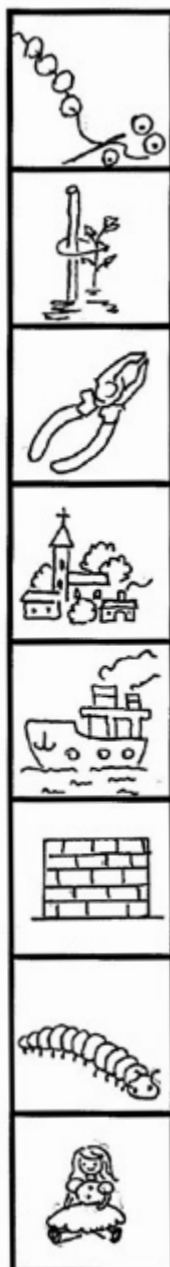
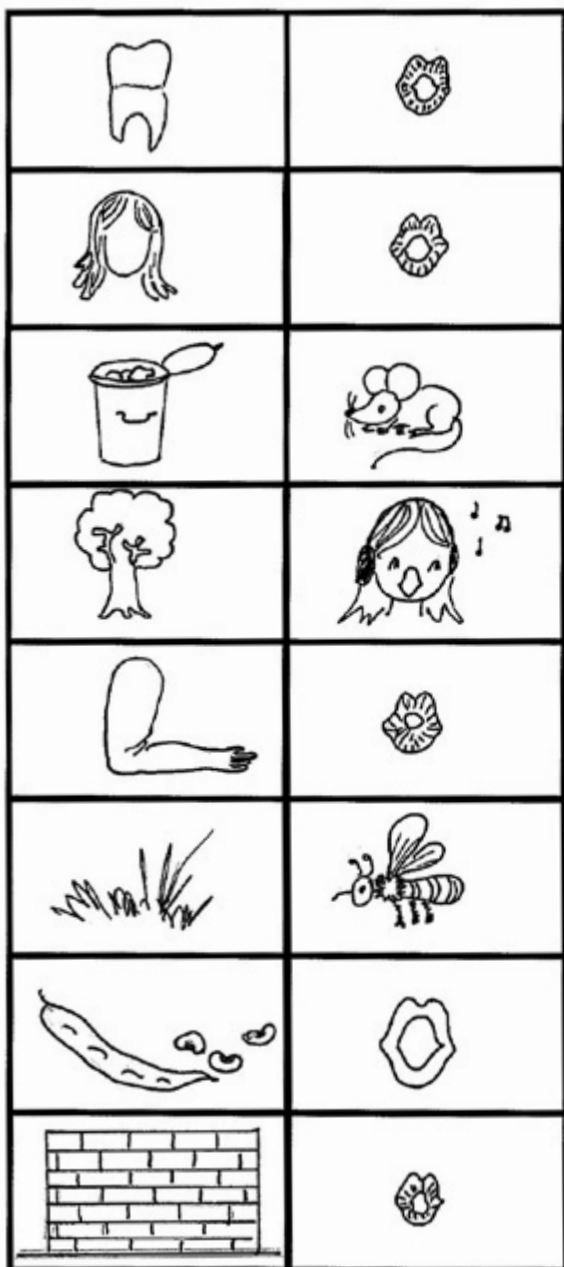

Metafonológiai képesség fejlesztése (szóalkotás) (Ajánlott 5;0 éves kortól)

Instrukció: – Nevezd meg az egymás mellett lévő képeket és új szót kapsz!

– Az egyikén egy szót kell kiejtened, a másikon egy hangot, melynek a hívóképét láthatod! – A szórejtvényt kösd össze a képével!

Képek: fogó, hajó, kukac, fal, karó, fűz, baba, falu

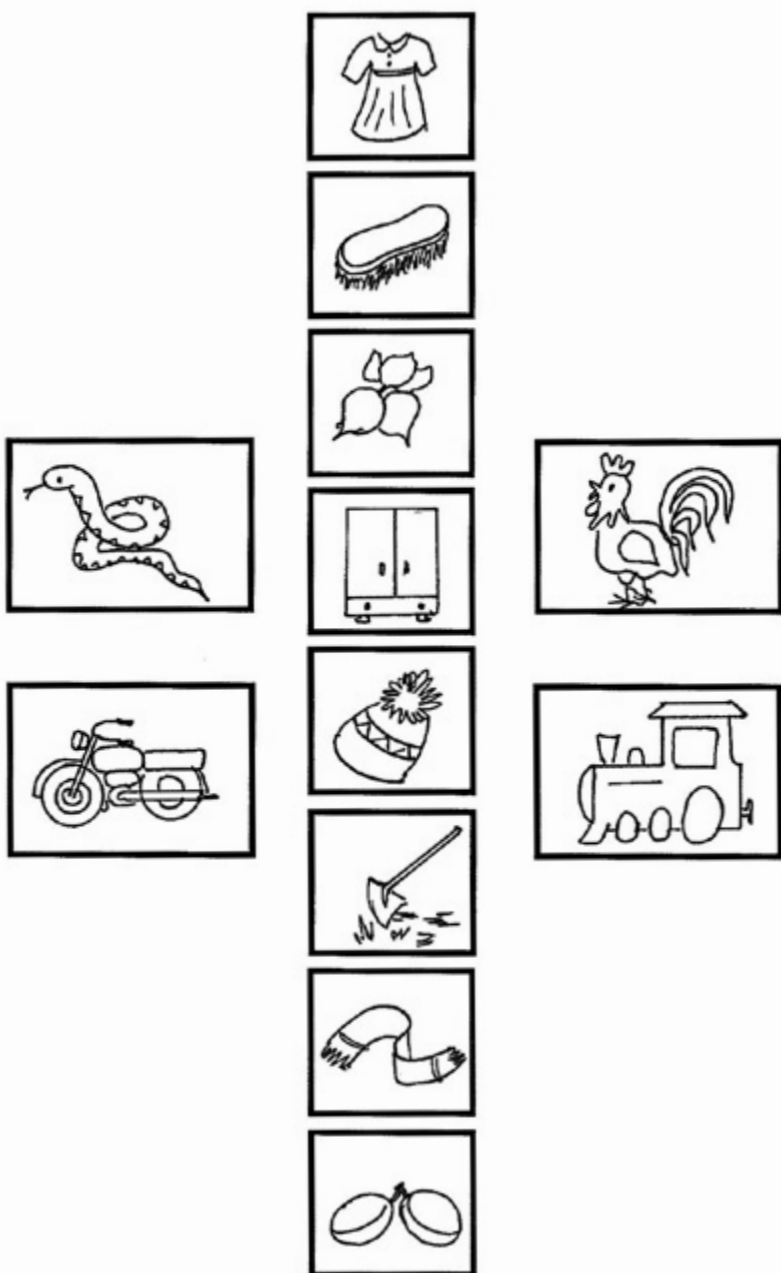
Fonéma szegmentáció fejlesztése (7 képből álló oszlop helyezkedik a baloldalon) (Ajánlott 5;6 éves kortól)

Instrukció: – Vágd ki a baloldali képet és nevezd meg! – A jobb oldalon hangonként raktam ki ezeknek a képeknek a nevét! – Fülelj, melyik nevét hangoztatom? – Helyezd mellé a megfelelő képet!

Metafonológiai képesség fejlesztése (első hang elhagyása) (Ajánlott 5;0 éves kortól)

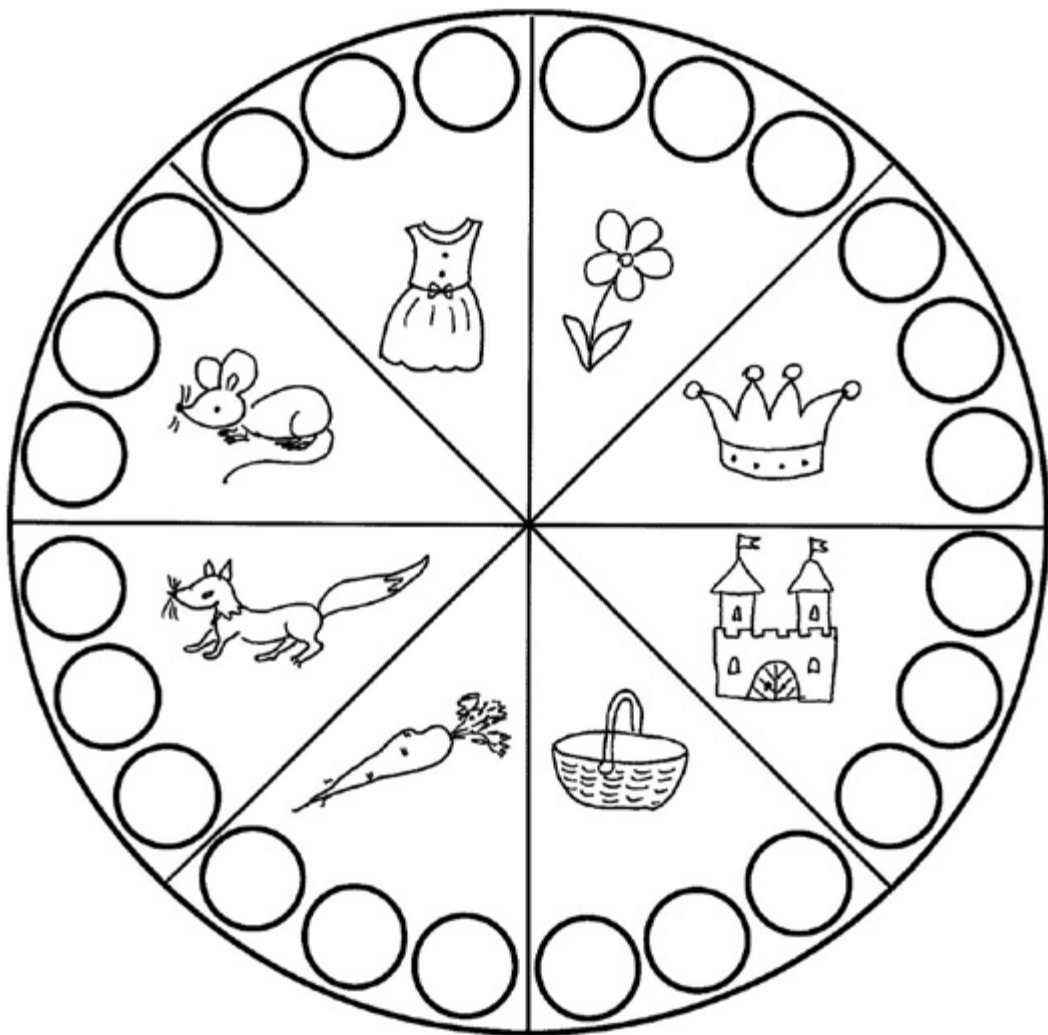
Instrukció: – A középső oszlopban lévő képek „elvesztették” az első hangjukat! – Segíts nekik megtalálni! – Füleld ki, melyik hang hiányzik a szó elejéről: sz – r – k – s? – Mondom az első szót: ...uha? – Kösd össze a megfelelő hívóképpel!

r - l fonetikai helyének észlelése (Ajánlott 5;0 éves kortól)

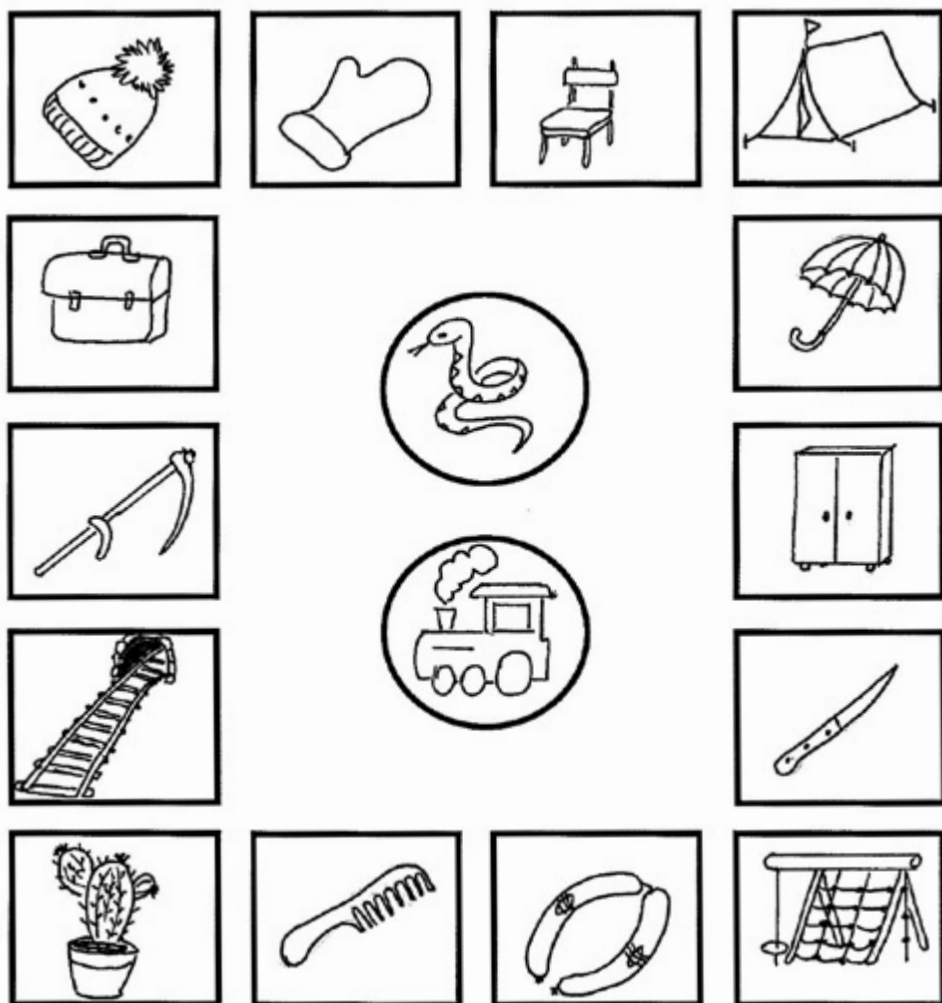
Ha a gyermek már megfelelően végzi az eleje, vége, közben relációs szavak tanítását célzó gyakorlatokat, akkor javasoljuk az alábbi feladatot.

Instrukció: – A képek nevében r vagy l hangot észlelhetünk! Szó elején, szó végén vagy valahol a szóban hallod? Ha r hangot észlelsz, sárga színnel színezd, ha l hangot észlelsz, lila színnel színezd a pötty valamelyikét!

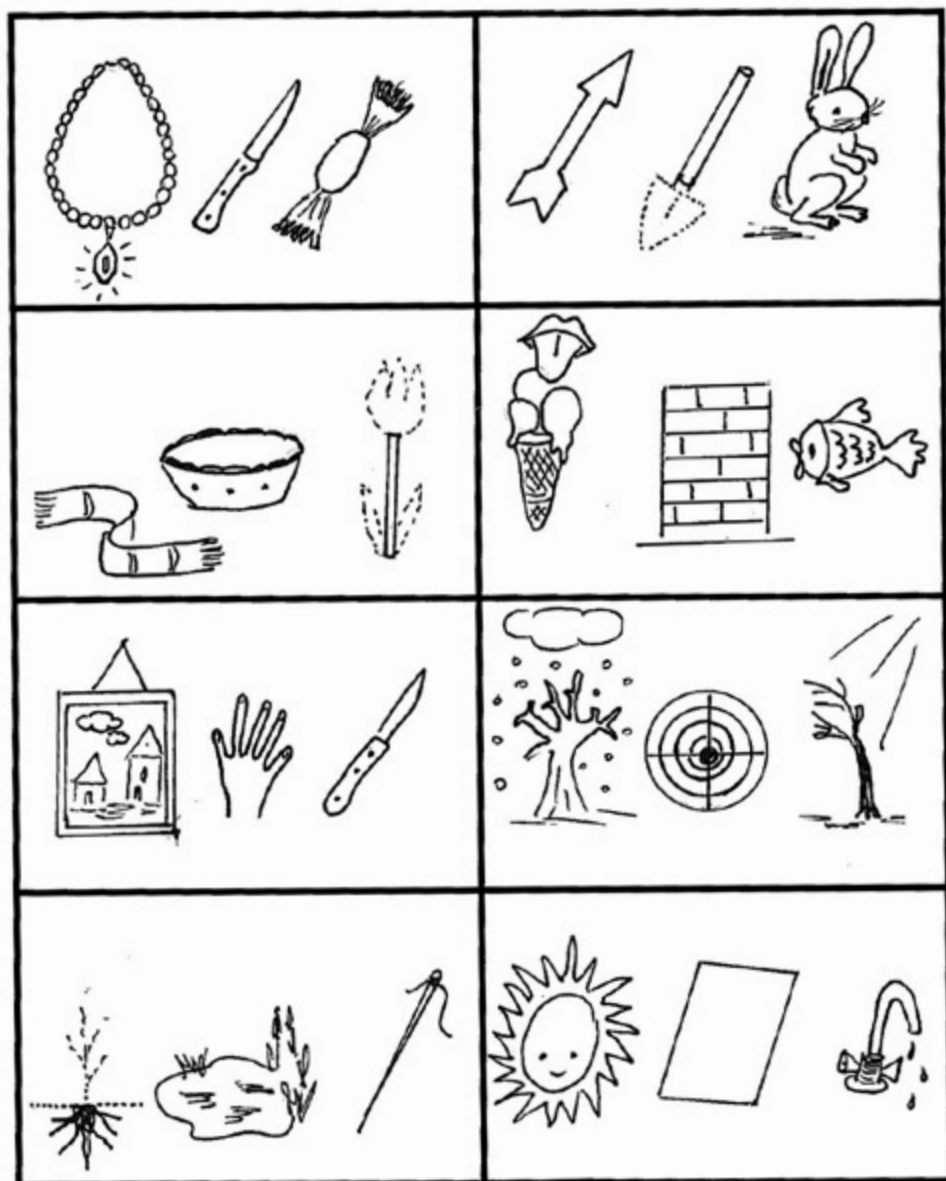
s-sz differenciálás szóban (Ajánlott 5;0 éves kortól)

Instrukció: – Sárga ruhacsipeszt csíptess a képre, ahol „s” hangot hallasz a szóban! Lila csipeszt csíptess, ahol „sz” hangot hallasz!

Instrukció: – Én az első képet nevezem meg, te találd ki a többbit! Nagyon hasonlítanak egymáshoz! (Ajánlott 6;0 éves kortól)

(Az első képsorozatot megnevezhetjük. Instrukció: – Hallgasd! „ékes, éles, édes!”)

II. A receptív és expresszív nyelvi képességek morfológiai szintű fejlesztése

1. Toldalékok összehasonlítása, a helyes toldalék felismerése *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Instrukció: – Két mondatot mondok. – Melyik a helyes?

Mondatok: Elmentem a vásárba. – Elmentem a vásárnál.
Kaptam egy majmot. – Kaptam egy majomot.
Hangosan beszélek. – Hangos beszélek.
Játszom a labdával. – Játszom a labdába.
Nézem a televíziót. – Néz televíziót.

2. Mondd, hogy mit csináltam! *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Instrukció: – Fejezd be a mondatot!

Leültem a fotel...
Beálltam a szék és az asztal...
A terítőt rátettem az asztal...
Este lefekszem az ágy...
Ittam a pohár...
Beletettem a cseresznyét a tál...
Levettem a könyvet a polc...
Beugrottam a víz...

3. Rakosgatások utasítás szerint (névutós szerkezetek) *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Ha már biztosan megy a gyermeknek a mellett, alatt, fölött névutók használata, akkor javasoljuk a következő játékot:

Instrukció: –Tedd a nyuszt, labdát... stb. az asztal alá, fölé, mellé, mögé... a szék és az asztal közé, a fotelbe, szekrénybe... stb.

– Hol van most a labda, nyuszi?

– Vedd el a labdát, nyuszt az asztal alól, fotelből... stb.!

– Most én veszem el a labdát, nyuszt és te mondd, hogy honnan vettem el!

4. Képes bújócska (helyhatározók gyakorlására) *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Ha már biztosan megy a hol? és a honnan? kérdésekre adott válasz megértése és produkciója a gyermeknek, akkor a hová? kérdésre adott válasz gyakorlásához javasoljuk a következő játékot:

A gyermek húz egy kártyát, amin szerepel egy olyan tárgy, bútor, ami megtalálható a teremben. Ez lesz a rejtőzködés helye. A játékvezető súgással kiegészíti ezt, pontos instrukcióval látja el a gyermeket, hogy hova bújjon. Pl. az asztal alá/mellé/mögé. A többi gyerekeknek ki kell találnia, hogy hova küldte a „bújócska-kártya” a társukat. Nehezítésként néha adhatunk olyan instrukciót, ami nem megvalósítható. Pl. búj el a szekrény alá, ajtó tetejére. Fejleszti a gyermekek gondolkodását, visszajelzést ad a pontos megértésről, és kiapadhatatlan forrása a jó hangulatnak, nevetésnek.

5. Ki vesztette el? (birtokos személyjelek gyakorlására) *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

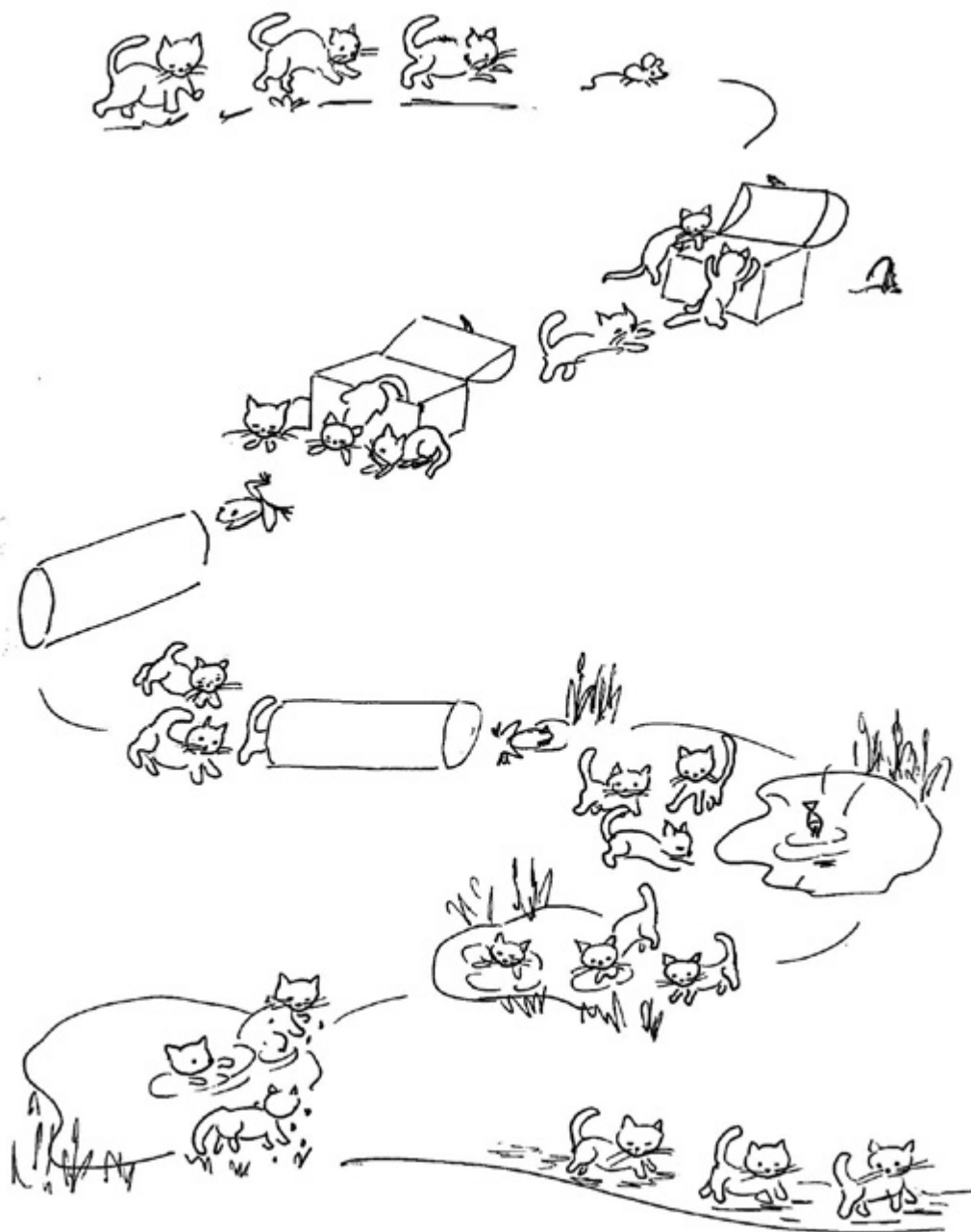
Mindenki játékot tesz egy kosárába. Alaposan meg kell jegyezniük a gyerekeknek, hogy melyik tárgy kié. Szétszóródva felállnak a gyerekek a teremben. A játékvezető egyesével tartja eléjük a letakart kosarat, amiből húznak egy tárgyat. A feladat nem a tárgy megnevezése, hanem az, hogy megmondják: kié volt az a tárgy? Jó válasz esetén odaviszi társának. Pl.: Judité. Judit babája.

Vlagyimir Szutyjev: A három kiscica *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Három kiscica, egy fekete, egy szürke meg egy fehér meglátott egy egeret, és – uccu neki! – utána futottak. A kiséger beugrott a lisztesládába. A kiscicák – hopplá! – utána. A kiséger elszaladt. A ládából pedig három fehér cica mászott ki. A három fehér kiscica meglátott az udvaron egy békát, és – uccu neki! – utána futottak. A béka beugrott egy ócska kályhacsőbe. A kiscicák – hopplá! – utána. A béka szépen továbbgrándozott, és a kályhacsőből előbukkant három fekete kiscica. A három fekete kiscica meglátott a tóban egy halacskát, és – uccu neki! – utána ugrottak. A halacska elúszott, és a tóból kimászott három csuromvizes kiscica. És a három vizes kiscica elindult hazafelé. Útközben szépen megszáradtak, és olyanok lettek, mint voltak: egy fekete, egy szürke és egy fehér kiscica.

Névutó használat gyakorlása helyhatározó ragok gyakorlásával

Instrukció: – Meséljük el a három cica kalandját! – A mese alapján színezd be a cicákat! – Hová ugrottak be először? – Hol voltak utána? – Honnan bújnak elő utoljára?”

Összefüggések fejlesztése eszközhatározó ragok gyakorlásával**(Foglalkozások – munkaeszközök) (Ajánlott 5;0 éves kortól)**

Instrukció: – Kösd össze az emberek foglalkozásait a munkaeszközökkel!

– Mivel dolgozik a kertész, orvos, szakács?

III. A receptív- és expresszív nyelvi képességek szintaktikai szintű fejlesztése

1. **Utasítások követése** *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Instrukció: – Állj fel! – Ülj le! – Menj az ajtóhoz! – Hozd ide a ...! stb.

2. **Felcserélt szórendű mondatok** *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Instrukció: – Melyik mondat a helyes?

Tegnap megettem a reggelimet. – A tegnap reggelimet megettem.

Elmentem a boltba. – Mentem el a boltba.

Este sokáig tévéztem. – Sokáig este tévéztem.

A nyuszi kicsi eszik. – A kicsi nyuszi eszik.

3. **Mondatalkotások** *(Ajánlott 5;6 éves kortól)*

Instrukció: – Alkoss mondatot a megadott szavakból!

Szavak: zsiráf, nyakú, hosszú, a, állat; oviba reggel megyünk; fagyit, csoki, anya, vesz

4. **Mondatbővítés** *(Ajánlott 5;6 éves kortól)*

Instrukció: – Minden gyerek egy szót tegyen az előző gyermektől hallott mondathoz, és így mondja el.

Pl.

a. Cseresznyét ettem. Tegnap cseresznyét ettem. Tegnap piros cseresznyét ettem. Tegnap a kertben piros cseresznyét ettem.

b. Papírra rajzoltam. Fehér papírra rajzoltam. Fehér papírra rajzoltam valamit. Este fehér papírra rajzoltam valamit.

IV. A rövid távú verbális emlékezet fejlesztése

1. Ismétlések *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

- a. Egyre hosszabb elemszámú szó-és számsorok ismétlése
- b. A csoportban lévő gyerekek mindegyike tesz egy szót a hallott szóhoz/szósorhoz. A következő gyerek megismétli az előzőleg hallott szavakat, és hozzátesz még egyet. Így egyre hosszabb szósort kell ismételni.

2. Mondókák, versikék megtanulása *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

3. Azonnali felidézések *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

- a. Rövid mese felidézése
- b. A gyerekek elmondják, hogy ki mit csinált, evett, nézett... stb. tegnap. A csoport tagjai ezt követően elmondják, hogy mit csinált valamelyik társuk.

4. Hiányzó elem beazonosítása *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Elmondok egy szósort. Megismétlem, de úgy, hogy egy szót kihagyok. A gyerekek meg kell mondania, hogy melyik a kimaradt szó.

5. Mi változott? *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Szósort, vagy versikét mondok. Megismétlem úgy, hogy egy szó helyett egy másikat mondok. A gyerekek meg kell mondaniuk, hogy mi változott meg.

6. Ezt a feladatot a hívóképeknek megfelelő hangok izoláltan való helyes ejtése esetén végezzük. *(Ajánlott 5;6 éves kortól)*

Keménypapírból készített dobókockák, egyiken (vagy több kockán) mássalhangzók hívóképei (pl. sz, z, c, s, zs, cs), másikon magánhangzók ajakképei /hívóképei láthatók. A gyerekek sorban gurítanak, majd egymás mellé rendezve a kockákat, elmondják a hangokat, s igyekeznek ezt letakarás után emlékezetből is megismételni. A kockák számának növelésével a megjegyzendő hangsor elemszáma nő. Ez a feladat 2-3 kockával játszva szótagok, vagy rövid szavak alkotására is alkalmas.

7. „Papagáj” – játékok *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

8. Szóláncok építése, felidézése *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

V. Az olvasás- és íráskészültség szintjének elmaradása esetén fejlesztendő területek

A fonológiai emlékezet fejlesztése

1. Vicces postás játék *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Álszavakat használunk a játékhoz, minél viccesebbeket. Egy gyermek lesz a postás, neki mondjuk a szót egy boríték átadásával, pl. lamu, balefág, cifegató, ramitanule, helivanácuka. Odaadja egy társának a borítékot, és megismétli a hallott szót. Ha jól továbbította, társa lesz az új postás. Ahogy ügyesednek a gyerekek, úgy nehezítjük az álszavak hosszának szótagszámát.

2. Átnevező *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Plüss állatokat nevezünk el közösen. Az a szabály, hogy a névnek hasonlóan kell kezdődnie vagy hangzania, mint maga az állatnév. Az ügyesebb gyerekek nagyon kreatívan tudnak részt venni a névadóban. Pl.: tigris=Tinyóka, zsiráf=Zsircsi, ló=Mó. Ezzel álszavakat gyártanak a gyerekek. Ha minden állat új nevet kapott, fel kell idézniük azt, egymástól kérdezgetve.

A metafonológiai képességek fejlesztése

1. Szótagokra bontás *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Instrukció: – Tapsoljuk el a szavakat!

2. Játékok hangokkal *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Instrukció:

– Cseréld ki a szó kezdő hangját!

Pl. kar-tar, bár-már, sál-szál, vér-tér, kék-szék, tét-rét, var-kar, sár-szár, bél-tél, pék-pók

– Cseréld ki a szó középső hangját!

Pl. kar-kár, vész-vesz, túl-tál, kap-kép, csak-csók, tép-táp, kér-kár, tér-tör, már-mér, ver-vér

– Cseréld ki a szó utolsó hangját!

Pl.lép-lét, kár-kád, vár-vád, kéz-kész, mar-mag, vad-var, vesz-ver, kör-köd, tök-tör, táp-tár

3. Rímkereső (*Ajánlott 5;0 éves kortól*)

Instrukció: – Keress rímelő szót a megadott szavakra!

pl. kar-var-mar-bal-vaj; lép-kép-tép-szép; ül-fül-sül-szül;

túl-szúr-fúr-fül-túr; kel-szel-ver-per-mer; pár-vár-szál-sár-kár; tör-sör-kör stb.

4. Hang azonosítása szavakban (*Ajánlott 5;0 éves kortól*)

(A feladatok ötletei a Fazekasné Dr. Fenyvesi Margit: *Figyelj, fűlelj! Játsszunk a hangokkal!* 2. RPI 2000. ötletei alapján és felhasználásával)

- Postás játék: A csoport tagjai hívóképekkel ellátott kitűzött kapnak, (pl. kigyó, kakas, repülő...). Az asztalon boríték alakú kartonon a „sz, k, zs” hangokat tartalmazó szavak képei, lefordítva. A játékos húz egyet véletlenszerűen, kimondja a szót, majd kézbesíti a levelet a megfelelő hívóképet viselő társának (amelyik hangot hallotta benne), aki „elolvassa a levelet”.
- Barkohba: A pedagógus azonos hangot tartalmazó szavakat sorol, a gyerekeknek ki kell találni, hogy melyik volt a közös hang.
- Vásárlás következik: a kosárba csak olyan tárgyat/ képet tehet a gyermek, amely az ő kosarán lévő hívóképnek megfelelő hangot tartalmazza. (pl. zöldségboltban: borsó, sóska, saláta, spenót).
- Okos visszhang: A pedagógus szavakat sorol fel, a gyerekek csak akkor ismétlik, ha a megbeszélt hang benne volt.

A szóaktivizációs képesség fejlesztése

1. Szavak gyűjtése azonos főfogalom alá (*Ajánlott 5;0 éves kortól*)

Instrukció: – Mondj gyümölcsöket, zöldségeket, bútorokat, lányneveket, fiúneveket, írószereket, játékokat... stb.

2. A csoportban lévő gyerekek nevének elsorolása (*Ajánlott 5;0 éves kortól*)

Instrukció: – Mondd gyorsan az ittlévők nevét!

3. Leltározás: A teremben lévő bútorok, színek stb. nevének felsorolása (*Ajánlott 5;0 éves kortól*)

A tanterem berendezési tárgyainak gyors felsorolása pl. az ajtótól haladva. A játékpólc tárgyainak gyors felsorolása balról jobbra haladva. Gyümölcsök/zöldségek/virágok sorba rakott képeinek gyors elsorolása. Színes pálcikák sorrendbe állítása után a színek elsorolása gyorsan balról jobbra.

4. Bevásárlólista – másképp *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Szokásos bevásárlólistát készítünk, de képekkel. Az instrukció szerint azért szerepel egy kép többször is a listán, mert a szomszéd néni is megkért, hogy neki is hozzunk dolgokat a boltból. Átadjuk egy gyermeknek a listát, és ő az egyik társának–aki a boltos – sorolja el, hogy miket kér.

Példa: alma, kenyér, kolbász, kenyér, sajt, alma stb.

5. Színezd ki! *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Olyan tárgyak nevét mondjuk a gyerekeknek, aminek színe egyértelmű. Pl. eper=piros, korom=fekete, tej=fehér stb. Feladat, hogy minél gyorsabban vágják rá a szín nevét.

Variáció, nehezítés: olyan színt mondjanak gyorsan, amilyen színű nem lehet az adott dolog. Pl.: tej=kék, nap=zöld, citrom=rózsaszín stb.

A vizuális feldolgozás képességének fejlesztése

1. Mi változott? *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Instrukció: – Gyerekek, csukjátok be a szemeteket! Valamit megváltoztatok a szobában!

– Nyissátok ki a szemeteket! – Mi változott meg?

2. Figyeld meg és rajzold le! *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Néhány plüssfigurát, játékot fordítunk jobbra, balra, fel, le. A gyerekeknek a megfelelő irányba kell egy írólapra nyilat rajzolniuk.

A grafomotorika fejlesztése

1.

a. Meseillusztráció *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

Meghallgatott mese után: Instrukció: – Rajzold le, ami legjobban tetszett a mesében!

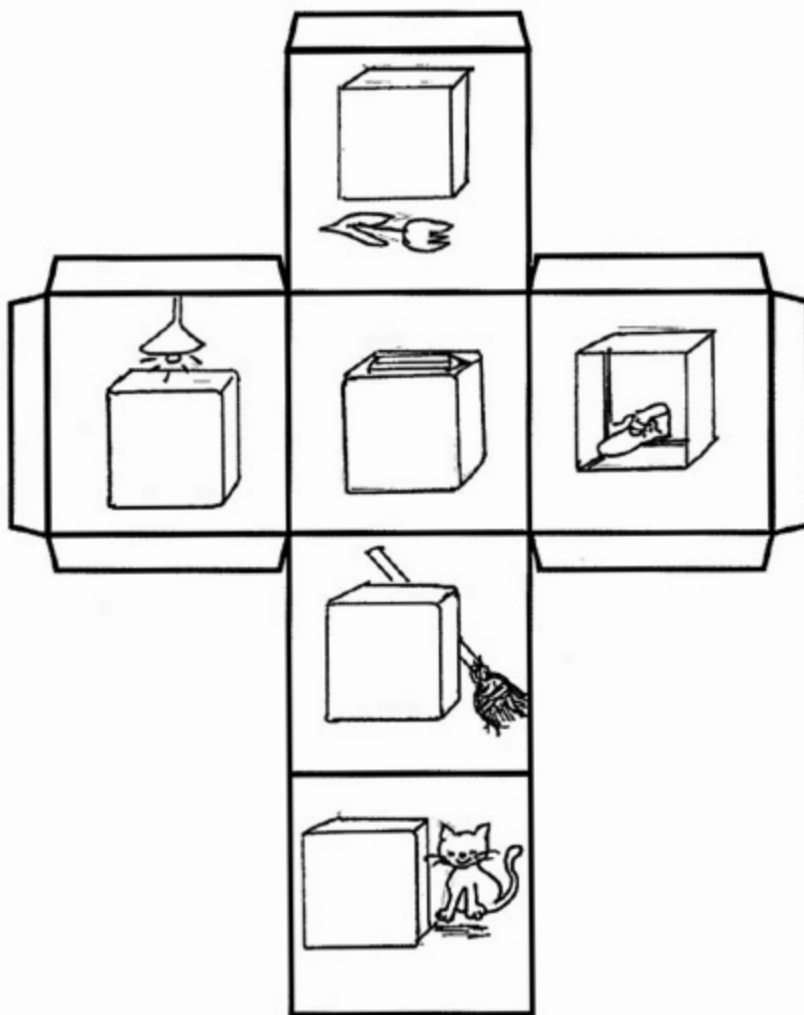
b. Íráselemek vázolása írólapon: Instrukció: – Rajzold át! – Rajzolj ugyanolyat! (pl. .l, O, - ,\...) *(Ajánlott 5;6 éves kortól)*

c. Ábramásolási feladatok négyzetrácsos papíron (pl. Instrukció: – Folytasd a sort! O I O

2. Névtők gyakorlása irányhármasságban (hol, honnan, hová)

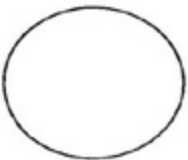
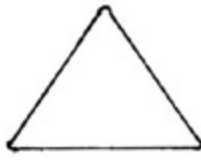
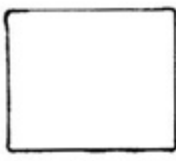
Instrukció: – Színezd ki majd vágd ki a papírkockát! Ragaszd össze! Dobj!

(Ajánlott 5;0 éves kortól)

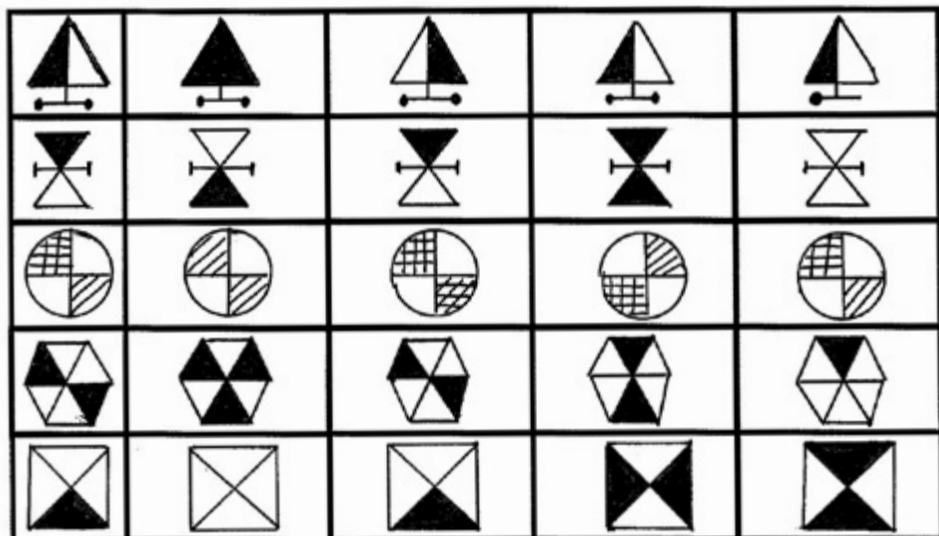
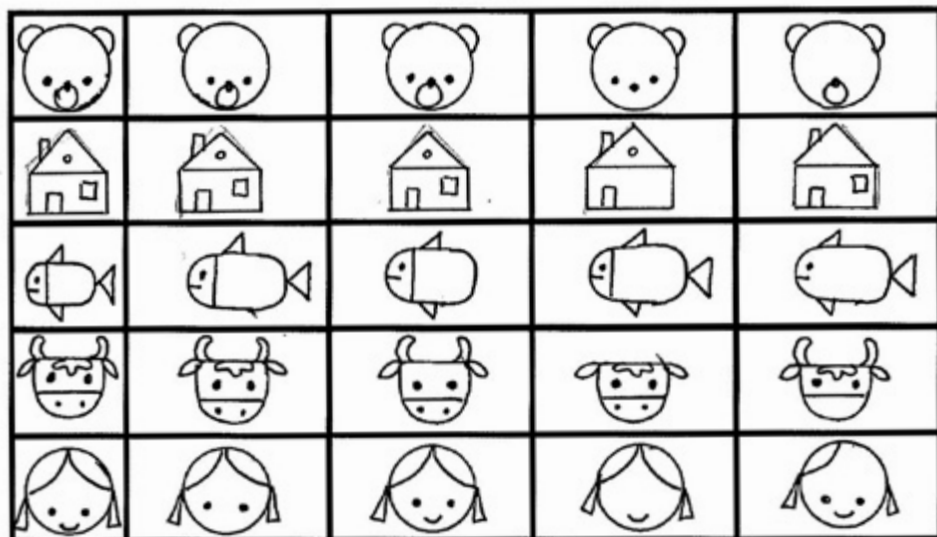
Formamásolás (Ajánlott 5;0 éves kortól)

Instrukció: – Nézd meg jól az ábrákat, majd letakarom! – Emlékezetből rajzold le ugyanoda és ugyanazt a mintát!

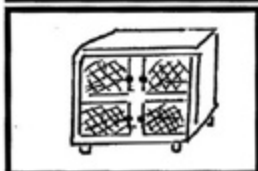
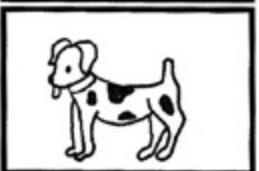
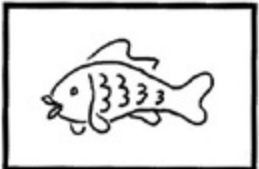
Vizuális feldolgozás képességének fejlesztése (Ajánlott 5;0 éves kortól)

Instrukció: – Figyeld meg a sor elején lévő rajzot és keresd ugyanolyan a sorban! Ha megtaláltad, karikázd be!

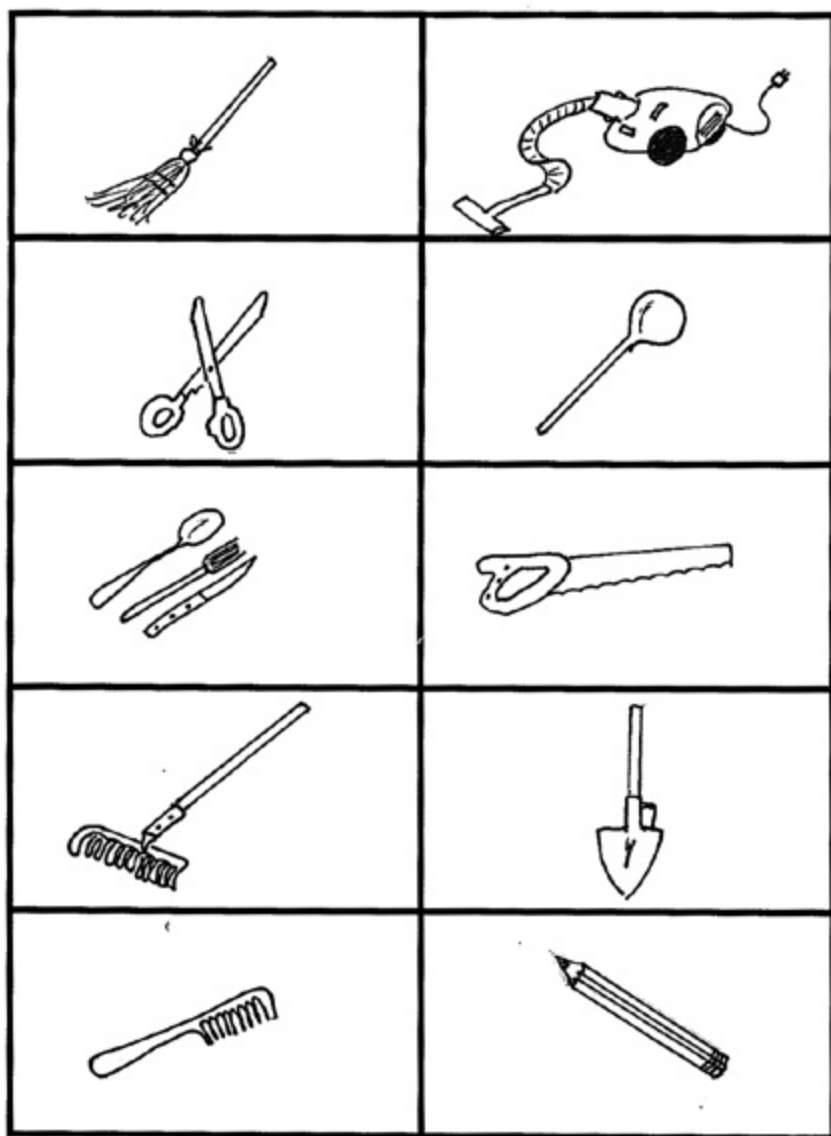
Összefüggések fejlesztése (Állatok – lakhelyeik) (Ajánlott 5;0 éves kortól)

Instrukció: – Kösd össze az állatokat a lakhelyükkel!

Használati tárgyak, munkaeszközök megismerése pantomimikai mozdulatok segítségével (Ajánlott 5;0 éves kortól)

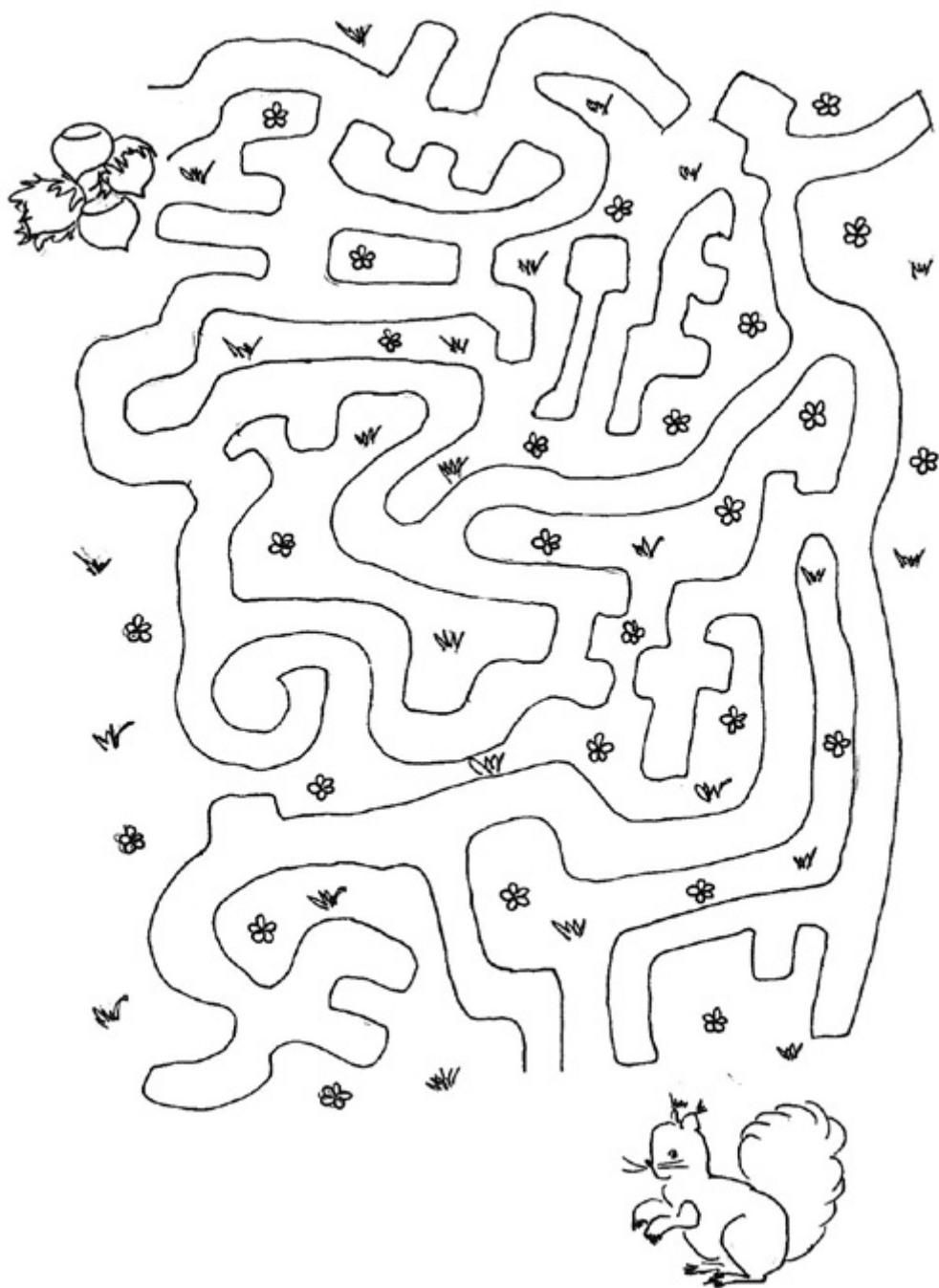
Instrukció: – Nevezzük meg az eszközöket! – Mit tudunk vele csinálni? – Találd ki a mozdulataimból melyik eszközre gondoltam! (Az eszköz használatának jellegzetes mozdulatát utánozzuk – gyermekek is végezhetik!)

Olvasás- és íráskészség

Labirintus (Ajánlott 5;0 éves kortól)

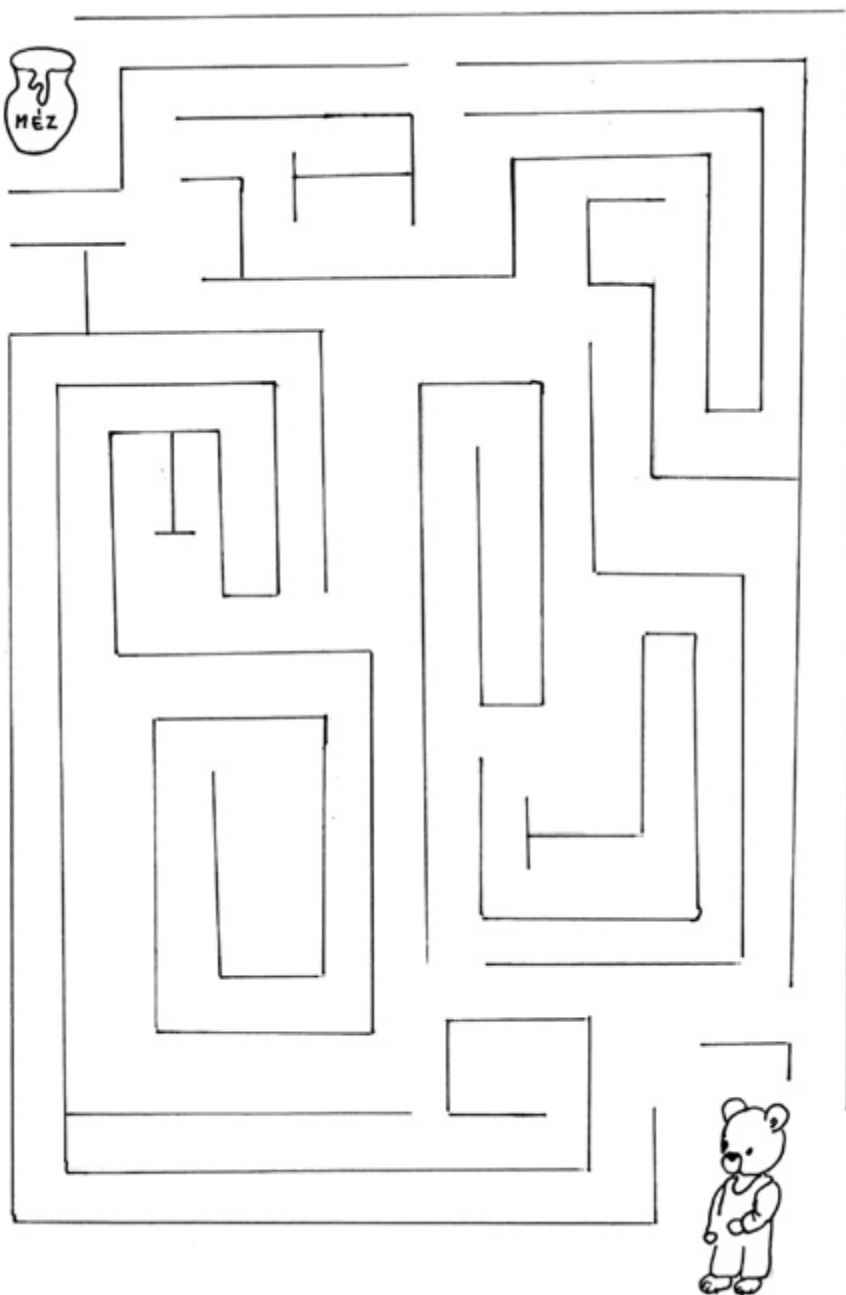
Instrukció: – Vezesd el a mókust aogyoróhoz!

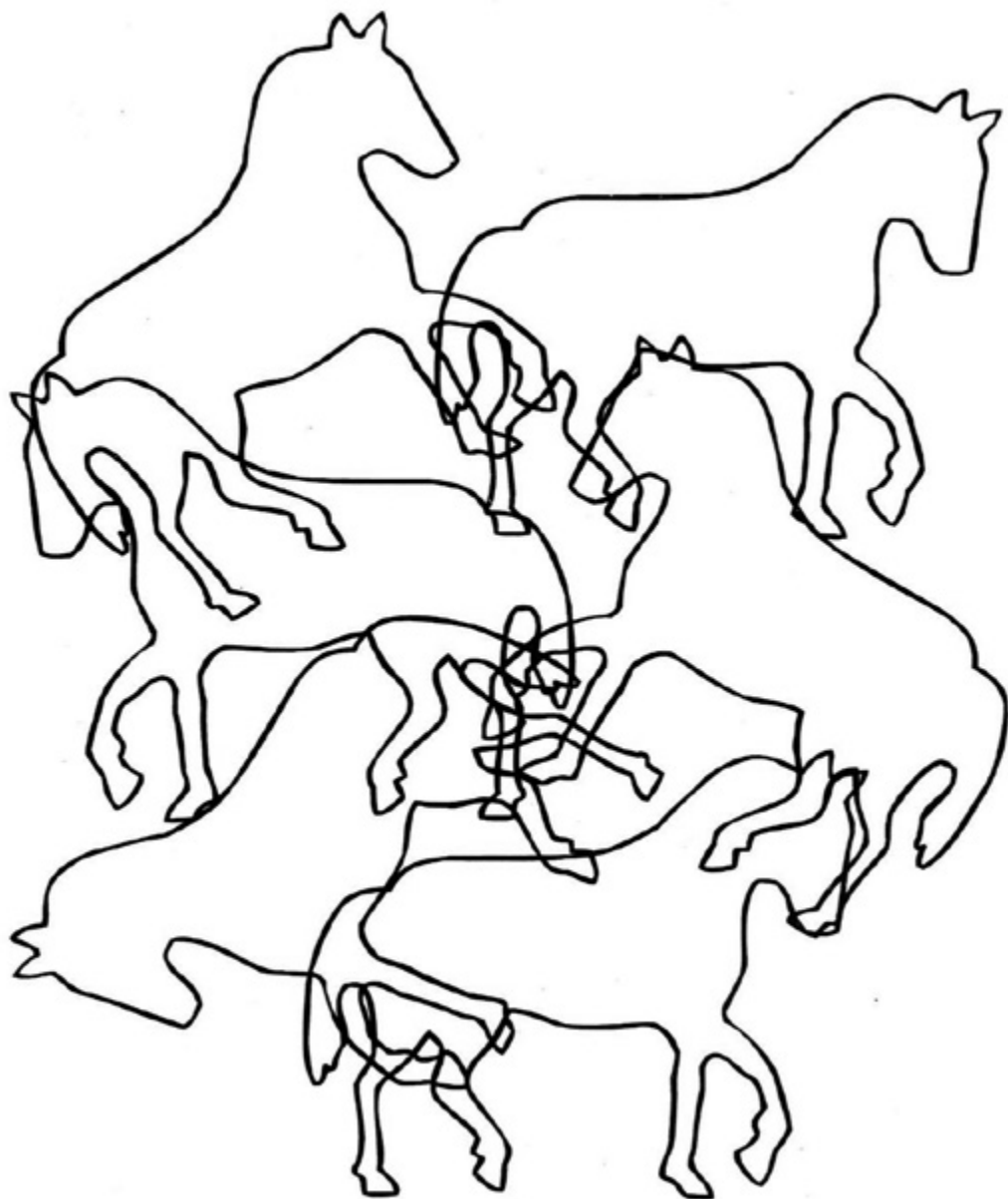
Olvasás- és íráskészültség

Labirintus (Ajánlott 5;0 éves kortól)

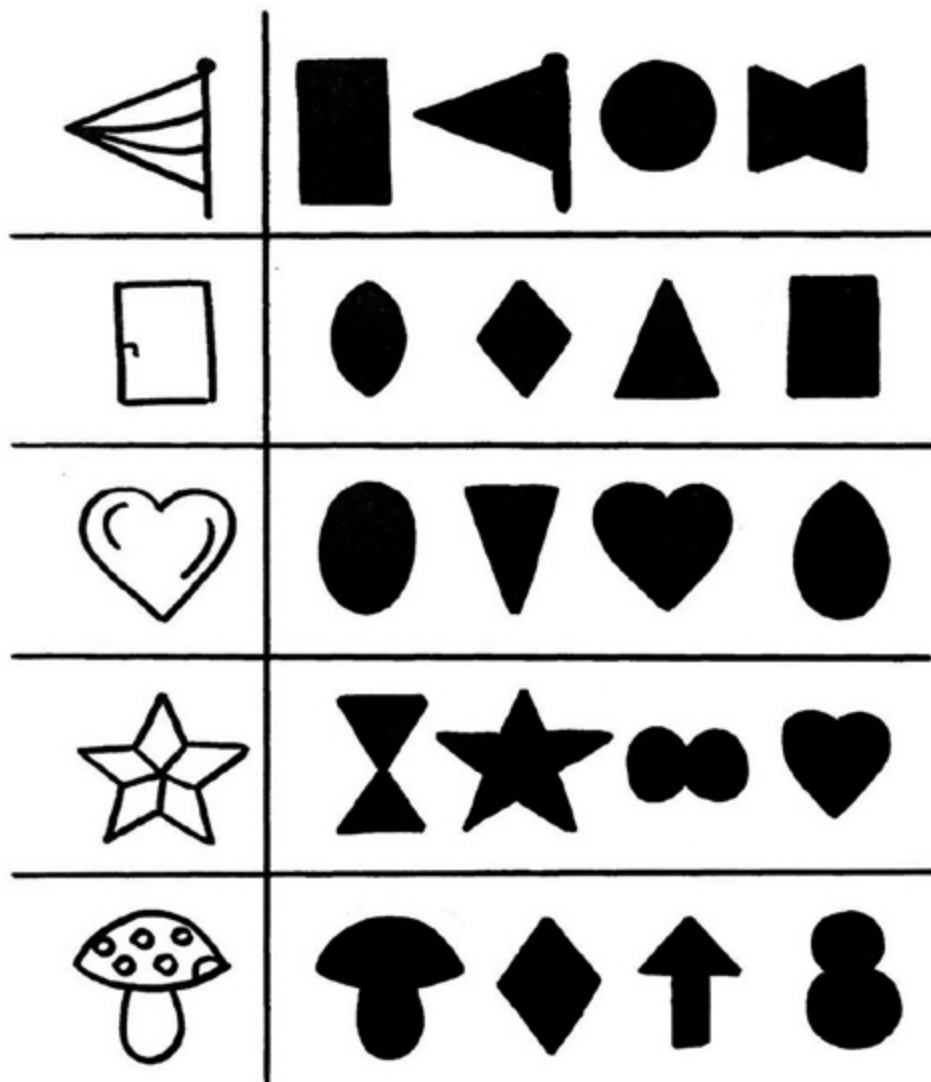
Instrukció: – Vezesd el a macit a mézes bödönhöz!

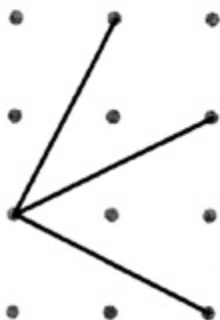
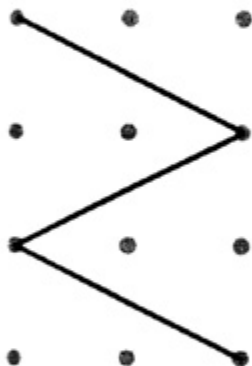
Instrukció: – Rajzold át különböző színekkel a lovacskákat! (piros, kék zöld, barna, sárga, fekete) (Ajánlott 5;0 éves kortól)

Instrukció: – Melyik lehet az első ábra árnyéka? Mindegyik sorban karikázd be! (Ajánlott 5;0 éves kortól)

Instrukció: – A jobb oldalra a pontok közé rajzolj olyan ábrákat, amilyeneket a baloldalon látsz! *(Ajánlott 5;0 éves kortól)*

KIADVÁNY PEDAGÓGUSOKNAK ÉS TANULÓKNAK